

**УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО
СТОПАНСТВО – СОФИЯ**

ФИНАНСОВО-СЧЕТОВОДЕН ФАКУЛТЕТ

УЧЕБНА ПРОГРАМА

ПО

учебната дисциплина:

ПАРИЧНА ТЕОРИЯ И ПАРИЧНА

ПОЛИТИКА – ВТОРО НИВО

/MONETARY THEORY AND MONETARY

POLICY – ADVANCED LEVEL/

Доц. д-р Силвия Трифонова

АНОТАЦИЯ

Дисциплината “Парична теория и парична политика – второ ниво” се преподава на студентите от специалност „Финанси”, ОКС „Магистър” при УНСС.

Курсът е логично задълбочаване на познанията по теория на парите, която се изучава в бакалавърската степен, като са взети предвид и натрупаните знания по всички икономически и финансови дисциплини. В достъпен вид са представени най-новите тенденции в теорията на парите и паричната практика, като особен акцент е поставен върху функциите и инструментите на централните банки. Представени са последователно: генезисът на парите и промените в техните функции в света на електронните пари, начините за интегриране на парите в теоретичните модели, различните подходи към търсенето на пари, механизмите на предлагането на пари и паричните режими, видовете парична политика и трансмисионните механизми, взаимодействието на кредита и парите, развитието на платежните системи, системният риск във финансовата система, теорията на конкурентните пари и др.

На семинарните занятия всички тези аспекти са илюстрирани в практико-приложна форма, с конкретни примери от икономическия живот. Особено внимание е отделено на функционирането на ЕЦБ, както и на проблемите пред българската икономика във връзка с приемането ни в Еврозоната.

Учебният материал е разделен на 10 теми, всяка от които се допълва с разработване на индивидуални задания и практически казуси по време на семинарните занятия. Хорариумът на всяка тема е в обем от 3 часа лекции и 3 часа упражнения.

СЪДЪРЖАНИЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

А. ЛЕКЦИИ

№	ТЕМА	Часа
Раздел 1 /15 часа/		
1	Произход и еволюция на парите. Теоретични подходи към парите.	3
2	Електронни пари. Същност. Предимства и недостатъци. Електронни пари и парична политика.	3
3	Търсене на пари. Основи на паричното поведение. Търсене на пари – класически и нови подходи. Търсене на пари в обращение. Търсене на електронни пари.	3
4	Парична политика и предлагане на пари. Теория на паричното предлагане и паричната политика. Дискреционна парична политика	3

	на централната банка (функция на загуба, функция на реакция, правило на Тейлър).	
5	Трансмисионни механизми на паричната политика. Канали на трансмисия. Трансмисионни механизми в Еврозоната.	3
Раздел 2 /15 часа/		
6	Парични режими и парични правила. История на паричните системи. Класификация. Глобални парични зони.	3
7	Границите на IS-LM модела. Моделът IS-LM без кривата LM?	3
8	Количествена теория на парите. Текущи наблюдения на количествената теория. Ревизиране на теорията. Инфлационният натиск и количествената теория.	3
9	Пари, инфлация, икономически растеж.	3
10	Парите в отворената икономика. Кейнс, парите и отворената икономика. Проблеми на конвергенцията на икономическия цикъл в Еврозоната.	3

Б. СЕМИНАРНИ ЗАНЯТИЯ

№	ТЕМА	Часа аудио рна заетост	Часа извън- аудио рна заетост
1	Произход и еволюция на парите. Теоретични подходи към парите.	3	6
2	Парични системи и парични правила.	3	6
3	Електронни пари и парична политика. Търсене на електронни пари.	3	6
4	Моделиране на търсенето на пари. Основи на паричното поведение. Търсене на пари в обръщение.	3	6
5	Теория на паричното предлагане и паричната политика. Моделиране на предлагането на пари.	3	6
6	Моделиране на монетарните трансмисионни механизми.	3	6
7	Границите на IS-LM модела. Моделът IS-LM без кривата LM?	3	6
8	Моделиране на кредита.	3	6
9	Моделиране на инфлацията. Фискална теория за цените.	3	6
10	Еврозона и Европейска централна банка /ЕЦБ/.	3	6

	Инструменти на паричната политика на ЕЦБ. България и Евронзоната. Процес на конвергенция.		
--	---	--	--

РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО

Дисциплината “Парична теория и парична политика – второ ниво” ще даде на студентите задълбочени знания в областта на макроикономиката, теорията и практиката на парите, търсенето на пари и паричната политика. Освен това, обучението по дисциплината ще подготви бъдещи кадри за макроикономическа и банкова дейност. То ще допринесе за повишаване на общата икономическа култура на студентите и ще ги подготви за по-доброто разбиране на провеждането на паричната политика, трансмисионните парични канали, функционирането на европейската парична система и други въпроси.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

А. ОСНОВНА ЛИТЕРАТУРА

На български език

1. Лавин, А., Ж. Полен, Теории за парите, Издателство „КАМА”, 2005.
2. Неновски, Н., Свободните пари. Въпроси на икономическата теория. Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов”, 2001.
3. Неновски Н., Търсенето на пари, Издателство на БАН “Проф. Марин Дринов”, София, 1998.
4. Трифонова, С., Парична теория, парична политика, европейска парична интеграция, Университетско издателство „Стопанство”, София, 2006.
5. Трифонова, С., Паричен съвет, банкова система и финансово развитие, Университетско издателство „Стопанство”, София, 2002.
6. Божинов, Б., Електронните пари, Издателство “Абагар”, Велико Търново, 2000.
7. Божинов, Б., Електронните пари - състояние, финансови проблеми и перспективи, СА „Д.А.Ценов”, Свищов, 2000.
8. Минасян, Г., Финансово програмиране, второ издание, Издателска къща „Литавра”, София, 2004.
9. Неновски Н., К. Христов, Б. Петров, От лев към евро. Кой е най-добрият път? Издателство “Сиела”, 2001.

10. Норт, Д., Институции, институционална промяна и икономически резултати, Издателство „ЛИК”, 2000.
11. Ханке, С., Шулер К., Валутният борд и финансовата стабилизация, Фондация “Фридрих Еберт”, София, 1997.
12. Неновски, Н., К. Христов, Финансова репресия и ратиониране на кредита в условията на паричен съвет в България, БНБ, Дискусионни материали, DP/2/1998, <http://www.bnb.bg/>.
13. Неновски, Н., К. Христов, Изследване на парите в обращение след въвеждането на паричния съвет в България (трансакционно търсене, натрупване, скрита икономика), БНБ, Дискусионни материали, DP/13/2000, <http://www.bnb.bg/>.
14. Неновски, Н., Д. Колева, Ригидност (негъвкавост) на реалните работни заплати и избор на паричен режим, БНБ, Дискусионни материали, DP/18/2000, <http://www.bnb.bg/>.
15. Трифонова, С., Стратегически анализ на развитието на електронните финансови услуги в България, Научни трудове, Том 1/2005, Университетско издателство “Стопанство”, София, 2005, с. 215–254.
16. Трифонова, С., Резултати от функционирането на паричния съвет в България, УНСС Научни трудове, Том 1/2001, Университетско издателство “Стопанство”, София, 2001 г., с. 77–114.
17. Русенова, Л. и колектив, Предизвикателства пред финансовия сектор и финансовата интермедиация в България в контекста на присъединяването към Европейския съюз, УНСС, София, 2006.
18. Статии и учебни материали, на личната страница на доц. д-р Силвия Трифонова: www.silvia-trifonova.microstat-analytics.com.
19. Статии и учебни материали, на личната страница на проф. д-р Николай Неновски: www.nenovsky.com.

На английски език

1. Goodhart, Ch., Can central banking survive the IT revolution?, 2001, LSE, FMG WP.
2. Goodhart, Ch., The two concepts of money: implications for the analysis of optimal currency areas, European Journal of political economy, Vol. 14, 1998, pp. 407-432.
3. Woodford, M., Interest and Prices: Foundations of a Theory of Monetary Policy, 2003.
4. Fisher, B., P. Koehler, F. Seitz, The demand for euro area currencies, ECB Working Papers, No. 330, 2004.
5. Fullenkamp, C., S. Nsouli, Six puzzles in electronic money and banking, IMF WP 04/19, International Monetary Fund, 2004, <http://www.imf.org/external/pubind.html>.
6. White, L., The theory of monetary institutions, Oxford, Blackwell Publishers, 1999.

7. Ajuzie, E., F. Edoho, W. Kang, M. Uwakonye, G. Keleta, Import response and inflationary pressures in the new economy: the quantity theory of money revisited, *Journal of Business and Economics Research*, Vol. 6, No. 5, May, 2008.
8. Menger, K., *On the origin of Money*, 1892.
9. Walsh, C., *Monetary theory and policy*, Cambridge, 1998.
10. McCallum, B., *Monetary Economics. Theory and Policy*, London, 1997.
11. Romer, D., Keynesian macroeconomics without the LM Curve, *JEP*, Spring, 2000.
12. De Grauwe, *Economics of Monetary Union*, 5th ed., 2006.
13. Mishkin, F., *International Experiences with Different Monetary Policy Regimes*, NBER Working Papers, No. 7704, 1999.
14. Nenovsky N., E. Peev, T. Ylamov, Banks-firms nexus under the Currency board, 2003, BNB WP 32, <http://www.bnb.bg/>.
15. Trifonova, S., Role of Internet and E-commerce Strategies for Corporate Strategic Management, Conference Proceedings “Management Challenges in New Situation”, *Ekonomskie Teme*, Vol.1-2, University of Nish, 2004, pp. 581-587.
16. Trifonova, S., Implications of the ECB’s monetary policy for the money market interest rates: the case of Bulgaria, *Global Business & Economics Anthology*, Vol. 1, December 2006, pp. 222-238.
17. Nenovsky, N., New Currency Boards and Discretion. The Empirical Evidence from Bulgaria, (with K. Hristov), *Economic Systems* (Elsevier), March Issue, vol. 26. no. 1, 2002, pp.55-72.
18. Nenovsky, N. (2002). Comparing institutional and organizational design of Currency Boards in transition countries, (with K. Hristov and M. Mihaylov), *Eastern European Economics*, January – February Issue, vol. 40, 2002, pp. 3-36.
19. ECB, *The monetary policy of the ECB*, European Central Bank, Frankfurt am Main, 2004, <http://www.ecb.int/pub/html/index.en.html>.
20. ECB, *The implementation of monetary policy in the euro area: General documentation on Eurosystem monetary policy instruments and procedures* February 2004, ECB Working Paper No. 363, May 2004, <http://www.ecb.int/pub/html/index.en.html>.
21. ECB, *Monetary policy transmission in the euro area*, ECB Monthly Bulletin, July, 2000, <http://www.ecb.int>.
22. ECB, *Report on electronic money*, European Central Bank, August, 1998.
23. Roussenova, L., *The 1996–1997 financial crisis in Bulgaria*, Sofia: European Institute, 2002.
24. Horvath, J., *Optimum currency area theory: a selective review*, Bank of Finland, BOFIT, WP N 15, 2003, <http://www.bof.fi/>.

25. North, D., *Institutions, Institutional Change and Economic Performance*, Cambridge University Press, 1990.
26. Desquilbet J.B., N. Nenovsky, *Credibility and adjustment: gold standards versus currency boards*, BNB, Discussion Papers, DP/39/04, 2004, <http://www.bnb.bg/>.
27. Drehmann, M., C. Goodhart (2000). *Is cash becoming technologically outmoded?* LSE DP 358, <http://ideas.repec.org/e/pdr53.html>.
28. Gulde, Anne-Marie, J. Kahkonen and P. Keller, *Pros and Cons of Currency Board Arrangements in the Lead-up to EU Accession and Participation in the Euro Zone*, IMF Policy Discussion Papers, PDP/00/1, 2000.
29. Keller, P., *Recent Experience with Currency Boards and Fixed Exchange Rates in the Baltic Countries and Bulgaria and Some Lessons for the Future*, IMF, 2000.
30. Minea, A., Ch. Rault, *Monetary Policy Transmission: Old Evidence and Some New Facts from Bulgaria*, BNB, Discussion Papers, DP/67/2008, <http://www.bnb.bg/>.

Б. ДОПЪЛНИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

На български език

1. Хърсев, Е., *Еволюция на парите*, Наука и изкуство, София, 1991.
2. Христов, М., С. Христов, *Книга за парите*, Издателство “Абагар”, Велико Търново, 2002.
3. БНБ, *Парична и лихвена статистика*, <http://www.bnb.bg/>.
4. Петров, Б., *Динамика на банковите резерви при паричен съвет*, БНБ, Дискусионни материали, DP/15/2000, <http://www.bnb.bg/>.
5. Трифонова, С., *Особености на паричната статистика в България – теоретични подходи и емпирични потвърждения*, Стопанска академия “Д. А. Ценов”, “Теоретични аспекти на икономическите изследвания”, Научна сесия, Академично издателство “Ценов”, Свищов, 2005 г., с. 33–43.
6. Трифонова, С., *Управление на ликвидния риск от банките чрез Системата за брутен сетълмент в реално време RINGS*, сп. “Български счетоводител”, бр. 21, Издава “Счетоводство и контрол” ООД, София, ноември 2005.
7. БНБ, поредица «Дискусионни материали», сп. «Икономически преглед», Годишен отчет на БНБ, Полугодишен отчет на БНБ, Месечен информационен бюлетин на БНБ, поредица «Банките в България», Статистика - www.bnb.bg
8. Поредици – сп. “Икономическа мисъл”, “Бюджетът (МФ)”, “ДЦК и дълг” (БНБ и МФ), сп. “Банки, инвестиции, пари” и др.
9. Ангелов, И. и колектив, *Икономиката на България и Европейският съюз. Стратегия за догонващо икономическо развитие до 2020 година*, Икономически институт на БАН, Фондация “Фридрих Еберт”, София, 2003.

10. Неновски Н., Макроравновесието в отворена икономика: сравнителен анализ на паричната и бюджетната политика при фиксиран валутен курс, Икономическа мисъл, 1993/2.
11. Неновски Н., Паричната и бюджетната политика при плаващ валутен курс, Икономическа мисъл, 1993/4.
12. Манчев, Ц., А. Михайлов, Паричен съвет, перспективи за растеж на икономиката и избор на разменен съотношение на лева, Банков преглед, No. 4, 1997.
13. Колев, Б., М. Главева, С. Трифонова, Пари и банки, Фондация „Млада България”, София, 2003.
14. Трифонова, С., Роля и функциониране на системата за брутен сетълмент в реално време RINGS, Финанси и право, кн. 7, юли 2004, ИК “Труд и право, София, 2004 г., с. 77–85.
15. Трифонова, С., Отговорности на централната банка при прилагането на Основните принципи на системно важните платежни системи, Банки. Инвестиции. Пари, бр. 02/2004, София, 2004 г., с. 3–14.
16. Развитие на финансовите сектори в страните от Централна и Източна Европа и интеграцията им в Европейския съюз, Институт за икономическа политика, София, 2005.
17. Интернет страници на: правителството на Република България - www.minfin.bg, Министерство на финансите на Република България - www.government.bg, Българската народна банка /БНБ/ – www.bnb.bg, Структурни фондове на ЕС - www.eufunds.bg и др.

На английски език

18. Berlemann, M., N. Nenovsky (2004). Lending of First versus Lending of Last Resort: The Bulgarian Financial Crisis of 1996/1997, Comparative Economic Studies, 2004, vol. 46, no. 2, pp. 245-271.
19. Nenovsky, N., P. Chobanov, Money market liquidity under Currency board – empirical investigations for Bulgaria, William Davidson Institute WP N 693, 2004, <http://www.bus.umich.edu/KresgeLibrary/>.
20. Seitz, F., The Demand for Euro Cash: A Theoretical Model and Monetary Policy Implications, BNB, Discussion Papers, DP/37/2003, <http://www.bnb.bg/>.
21. The IS-LM model: <http://www.fgn.unisg.ch/euromacro/Tutor/islm.html>; <http://gregmankiw.blogspot.com/2006/05/is-lm-model.html>
22. ECB, Convergence Reports, European Central Bank.
23. Williamson, J., What Role for Currency Boards? Institute for International Economics, Washington, D.C, 1995.
24. Internet websites: IMF - www.imf.org, European Central Bank – www.ecb.int, European Union - www.europa.eu, World Bank – www.worldbank.org, etc.

